

Uzasadnienie wniosku o przyznanie nagrody Prezesa Rady Ministrów za wyróżniającą rozprawę doktorską dla dr Darii Ford za pracę pt. „*Memory for Truth and Falsity: An Investigation from the Perspective of Dual-Recollection Theory [Pamięć prawdy i fałszu. Badania z perspektywy teorii podwójnego przypominania]*”

Rozprawa doktorska Pani dr Darii Ford została przygotowana w dyscyplinie psychologia i obroniona 14 listopada 2024 roku. Praca składa się z omówienia oraz trzech artykułów opublikowanych w renomowanych, recenzowanych czasopismach międzynarodowych z obszaru psychologii poznawczej (*Memory*, *Journal of Cognitive Psychology* oraz *Memory & Cognition*).

Oryginalność i znaczenie przedmiotu rozprawy: Przedmiotem rozprawy są procesy pamięciowe leżące u podłoża zapamiętywania informacji o prawdziwości lub fałszywości zdań. Jest to temat o ogromnym znaczeniu społecznym w dobie powszechnej dezinformacji w mediach społecznościowych. To w jaki sposób zapamiętujemy informacje prawdziwe i fałszywe wpływa na nasze późniejsze decyzje np. w kwestiach wyborów politycznych lub zdrowotnych. Pani dr Daria Ford zaproponowała nowe podejście teoretyczne do tematu – teorię podwójnego przypominania autorstwa Charlesa Brainerda i współpracowników (2014, 2015) – w celu lepszego zrozumienia znaczenia poszczególnych procesów pamięciowych. Badania te mają charakter eksperymentalny, co pozwala na wyciąganie wniosków o charakterze przyczynowo-skutkowym, co jest kluczowe dla opisu mechanizmów pamięciowych oraz czynników, które na nie wpływają.

Nowatorstwo i innowacyjność rozprawy: Teoria podwójnego przypominania, wraz z wynikającym z niej modelem pomiarowym pozwalającym na szacowanie ukrytych procesów pamięciowych oraz decyzyjnych, została w rozprawie zastosowana po raz pierwszy w kontekście badań nad zapamiętywaniem prawdy i fałszu. Pani dr Daria Ford wykazała, że przypominanie informacji kontekstowej o prawdziwości zdania jest lepsze niż o fałszywości, ponadto prawdziwość informacji jest przetwarzana na głębszym poziomie semantycznym oraz uzyskuje wyższy priorytet w procesie zapamiętywania. W rozprawie po raz pierwszy empirycznie zbadane zostało zagadnienie relacji między prawdziwością a ważnością zapamiętywanych informacji. W celu rozstrzygnięcia kluczowych sporów, obecnych także w filozofii, dotyczących m.in. tego czy wszystkie informacje jakie do nas docierają są

domyślnie traktowane jako prawdziwe, zastosowane zostały zaawansowane metody takie jak hierarchiczne Bayesowskie modele wielomianowe.

Wysoki poziom wiedzy teoretycznej i samodzielności naukowej: Autorka rozprawy wykazała się doskonałą znajomością literatury oraz wysokim poziomem samodzielności badawczej. Pani dr Daria Ford przeprowadziła pięć badań eksperymentalnych, które zostały opublikowane w trzech renomowanych czasopismach międzynarodowych. Jest pierwszą autorką wszystkich trzech publikacji, co potwierdza jej wiodącą rolę w projektowaniu badań, analizie i interpretacji wyników. Recenzenci rozprawy podkreślili rzetelność metodologiczną badań, zgodność z zasadami otwartej nauki oraz dojrzałość naukową autorki. Praca posiada również potencjał do dalszego rozwijania – została już rozszerzona o kolejne eksperymenty nieujęte w doktoracie i przyjęte do publikacji w renomowanym czasopiśmie naukowym *Psychonomic Bulletin & Review*.

Wysoka ocena przez podmiot doktoryzujący: Rozprawa Pani dr Darii Ford została jednogłośnie wyróżniona przez Radę Dyscypliny Psychologii UKSW. Recenzje były jednoznacznie pozytywne – dwie recenzentki wnioskowały o przyznanie wyróżnienia.